

ת"פ 33194/01/14 - מדינת ישראל נגד דמיטרי (דימה) פרוסקוריקוב

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 33194-01-14 מדינת ישראל נ' פרוסקוריקוב

בפני כבוד השופט אלון אינפלד

המאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד אביב דמרי, פמ"ד
נגד הנאשם	דמיטרי (דימה) פרוסקוריקוב ע"י ב"כ עו"ד ניר פיינר

גזר דין

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, שלא כלל הסכמה עונשית, בכתב אישום מתוקן, המייחס לו עבירתשוד בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין- התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין או החוק").

2. **מכתב האישום המתוקן עולה** כי בתאריך 11.01.2014, סמוך לשעה 18:00 בזמן ששהה הנאשם, המוכר למתלונן, בדירתו של המתלונן באופקים. אחרי שהתפתחה שיחה בין השניים סביב המצב הכלכלי של הנאשם, שלף הנאשם סכין מתקפלת מבגדיו, התקרב אל המתלונן מאחור, הצמיד את הסכין לצווארו של המתלונן וצעק עליו: "אתה רוצה שאני אחתוך לך את הגרון? איפה כל הכסף שבבית?" המתלונן ענה לנאשם כי אין לו כסף בבית. הנאשם הורה למתלונן להעביר לידיו סרט דבק שהיה מונח בסמוך, באמצעותו קשר את המתלונן לכיסא עליו ישב.

3. בהמשך, הורה הנאשם למתלונן לעבור, בעודו קשור אל הכיסא, אל חדר השינה בדירה והמתלונן עשה כן. הנאשם נכנס גם הוא אל חדר השינה, שם איים על המתלונן באומרו: "רק תנסה להשתחרר, יהי פה דם". הנאשם ערך חיפוש, ומצא במגירות השידה כסף מזומן בסך 4,800 ₪. בהמשך, נטל הנאשם מהדירה גם שתי סכינים יפניות עם הכסף שהוא מצא, ועזב את הדירה.

4. **מתסקיר שירות המבחן עולה** כי הנאשם כבן 28, רווק, אב לילדה בת 7 שנים, בריא בנפשו ובגופו. טרם מעצרו, התגורר הנאשם בדירה שכורה באופקים והתקשה לכלכל את עצמו. הוא עבד בשיפוצים לאורך שנים, באופן בלתי רציף.

5. שירות המבחן התרשם מאדם **בעל דפוסי חשיבה והתנהגות עברייניים**, שמגיל צעיר מנהל אורח חיים שולי, המלווה במעורבות פלילית והתמכרות ארוכת שנים לסמים ולאכזוהול, כמעט ללא הפסקה. הנאשם שיתף את שירות המבחן, כי במשך השנים הוצעו לו תכניות סוציאליות שונות, הכוללות תכניות טיפוליות בבעיית ההתמכרות, וכך גם במעצר בו הוא שוהה כעת, אולם הנאשם בחר שלא להשתתף בהן. שירות המבחן התרשם, כי הנאשם **אינו בשל לטיפול בתחום ההתמכרות ונעדר מוטיבציה לעריכת שינוי**

עמוד 1

משמעותי באורחותיו.

6. עוד מציין השירות, כי הרושם הוא שהנאשם מכיר בחומרת מעשיו, ומודע לתכנים הבעייתיים באישיותו ובהתנהגותו, דבר היכול לשמש לתהליך השיקום בעתיד. עם זאת, סבור השירות שהכרה זו בבעיותיו, קשורה יותר למחירים שהנאשם משלם בגין מעורבותו בפלילים, ולא להיבט הערכי, הקשור להצבת גבולות פנימיים להתנהגותו.
7. על כן, **המליץ שירות המבחן להטיל עונש מוחשי על הנאשם**. עונש, שיהווה עבורו גורם הרתעתי משמעותי להתנהגות פורצת חוק, ויגרום לו להבין את חומרת מעשיו.
8. הוזמן **תסקיר נפגע עבירה**. אולם, זה **לא נערך** בשל היעדר שיתוף פעולה.

טיעוני המדינה לעונש:

9. בא כוח המאשימה הגיש את טיעונו בכתב. בטיעונו, עמד על הערכים החברתיים אשר נפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם. נטען, כי במעשי הנאשם ניכרת **פגיעה בזכות הקניין, הזכות לכבוד, חירות, בריאות ושלמות גופו של האדם**. נטען, כי הפגיעה היא ממשית וקשה, והמעשים הם חמורים, דבר המחייב להגן על הציבור מפני הנאשם, לגמול לו על מעשיו, ולהרתיעו מלבצע מעשים דומים בעתיד.
10. בא כוח המאשימה עמד על **נסיבות ביצוע העבירה**, וביקש לייחס להן משקל לחומרה. נטען, כי הנאשם לא נרתע מביצוע המעשים באור יום, בביתו של מי שהינו מכר וחבר שלו. הנאשם השתלט על ביתו של המתלונן ומבצרו, שהפך ממקום מחסה ומגן, לזירת אלימות. התובע הדגיש את התעוזה והאכזריות שבאה לידי ביטוי בקשירת המתלונן לכיסא ללא יכולת תנועה, בשילוב עם איום עליו כי יפגע בו באמצעות סכין, ולבסוף שדד את כספו, השאירו כפות על הכיסא ונמלט מהמקום. התובע טען כי במעשיו אלו, גרם הנאשם למתלונן נזק כלכלי בסך של 4,800 ₪ במזומן, לצד נזק נפשי שניתן יהיה לאמוד את עוצמתו רק בעתיד.
11. לעניין **מדיניות הענישה הנהוגה**, הפנתה המאשימה לפסיקת בית המשפט העליון בעבירות שוד בנסיבות מחמירות, בנסיבות דומות יותר ודומות פחות (ע"פ 4012/13 **אורי זיני נ' מדינת ישראל**, מיום 12.2.14, ע"פ 1178/14 **מדינת ישראל נ' שי מיכאלשווילי**, מיום 23.6.14, 212/14 **יעקב נ' מדינת ישראל**, מיום 11.8.14 וכן ע"פ 6263/11 **מדינת ישראל נ' שאדי עומר**, מיום 1.5.12). המאשימה עמדה על הנסיבות המיוחדות של מקרה זה, ועל יסוד הפסיקה אליה הפנתה, ביקשה לקבוע **מתחם ענישה הנע בין 3 לבין 7 שנות מאסר בפועל**.
12. לעניין הענישה **בתוך המתחם** עמדה המאשימה על עברו של הנאשם, במגוון עבירות של סמים, אלימות ורכוש, על המאסרים בפועל שריצה ועל המאסרים המותנים התלויים ועומדים נגדו. כן הזכיר התובע את התרשמותו של שירות המבחן מהנאשם כאדם בעל דפוסי התנהגות עברייניים. לפיכך, **עתר התובע לגזור על הנאשם עונש קרוב לרף העליון של המתחם, תוך הפעלת שני המאסרים המותנים במצטבר**.

טיעוני הסנגור לעונש:

13. עיקר טענות הסנגור היו לעניין שיקול הדעת אשר בתוך המתחם. אולם, לעניין המתחם עצמו ביקש הסנגור עמוד 2

לקחת בחשבון שלא מדובר היה במעשה שתוכנן והוכן מראש, אלא מעשה שנעשה תוך החלטה ספונטאנית, כאשר הנאשם לא הביא כלים לביצוע השוד, רק ניצל נייר דבק שהיה במקום. הכול באופן לא מתוכם ולא מקצועי. הסנגור אף הפנה לפסקי דין, אחרים, אשר לשיטתו משקפים ענישה הולמת יותר, במקרים חמורים מהמקרה דנן, כאשר הוטלו עונשי מאסר הנעים בין 6 לבין 30 חודש חודש בלבד. כך, הפנה הסנגור לע"פ 6325/11 פחימה נ' מדינת ישראל (מיום 11.12.12), לע"פ 8073/12 אלקבץ נ' מדינת ישראל (מיום 9.4.14) וכן לע"פ 4815/13 מדינת ישראל נ' אלעוקבי (מיום 1.1.14).

14. לעניין העונש אשר בתוך המתחם, עתר הסנגור להטיל על הנאשם עונש קרוב לרף התחתון של המתחם. נטען, כי יש לייחס משקל לאורחות חייו של הנאשם, כפי שהדבר עולה מתסקיר שירות המבחן, אשר מגלה נסיבות אישיות עגומות. לדבריו, המדובר ב"סיפור קליטה עצוב ולא מוצלח" של נער בגיל ההתבגרות, אשר לא הצליח להשתלב בחברה הנורמטיבית וכך נפלט אל חברה שולית, וכך התדרדר לעבריינות ואומללות, ללא תמיכה של כל גורם שיכול היה לסייע לו לצאת מאותה חברה. לצד נסיבות אלו, הפנה הסנגור לדיווח של שירות המבחן, לפיו הנאשם דיבר בפתיחות על חולשותיו, מכיר בחומרת מעשיו ולוקח אחריות מלאה עליהן.

15. עוד, טען הסנגור כי יש לנאשם מוטיבציה להשתנות, דבר שבא לידי ביטוי בהצלחתו להפחית בכמויות האדולן שהוא צורך, וכי כיום הוא מוסר בדיקות שתן נקיות. זאת ועוד, הנאשם הוא אב לילדה בת 7 שנים מחוץ לנישואים, שומר על קשר אתה, הקפיד לשלם מזונות, כלכל יכולתו, לפני מעצרו ואחריו, על אף מצבו הכלכלי הקשה. הסנגור טען כי הנאשם מתקרב לגיל 30, מגלה תחושות של עייפות ותסכול, ומעוניין להשתלב באורח חיים נורמטיבי. לשיטת הסנגור, יש בעובדות אלו כדי להעיד על פוטנציאל לשיקום.

16. עוד, נטען כי יש לזקוף לזכות הנאשם את העובדה שלא נערך תסקיר נפגע, וזאת בשל סירובו המתמשך של המתלונן ליצור קשר עם שירות המבחן.

17. לסיכום, טען הסנגור כי המדובר במקרה של אדם הזועק לעזרה, ויש מקום למצוא נקודות אור, אשר יובילו את בית המשפט לסטות ממתחמי הענישה, להשית ענישה אינדיווידואלית, ולאפשר לנאשם להשתלב בתכנית טיפול משמעותית ומשקמת. לעניין המאסרים על תנאי התלויים ועומדים, ביקש הסנגור לנקוט במידת הרחמים ולהורות על ריצוי בחופף, וזאת לאור העובדה כי העבירה נשוא כתב אישום זה בוצעה זמן קצר לפני תום תקופת התנאי העיקרית.

מתחם העונש ההולם:

18. אין מחלוקת בין הצדדים שמדובר בעבירה חמורה, המחייבת ענישה במאסר. יחד עם זאת, חלקו באי כוח הצדדים על מידת החומרה של המעשה, וממילא לגבי מתחם העונש הראוי למעשה, על יסוד עקרונות תיקון 113 לחוק העונשין, לרבות עקרון ההלימה, והענישה הנוהגת.

19. הנאשם בהתנהגותו פגע במספר **ערכים מוגנים**. הנאשם פגע בכבוד האדם וחירותו, עת קשר את הנפגע, איים עליו בפגיעה, הורה לילך ממקום למקום בעודו קשור לכסא, נטל את רכושו לעיניו, והותירו קשור וחסר אונים. האיום המוחשי בסכין, סיכן ערכים נוספים, המגנים על **חיי אדם ושלמות גופו**. זאת, משום שמעשה איום, תוך שימוש בסכין, עלול גם להתפתח באופן שאינו צפוי מראש, להסלמת האלימות ואף לפגיעה פיזית

מסוכנת. הנאשם גם פגע בזכות הקניין של הנפגע, כאשר עשה בביתו כבשלו, ואף נשא ונטל מרכושו של המתלונן, תוך כוונה לשלילת קבע.

20. מעבר לאלה, אני מסכים עם התובע שיש בעצם השוד בביתו של אדם, משום פגיעה בערך החברתי, של הפרטיות הבאה לידי ביטוי בהגנת הבית. הנאשם אשר השתלט למשך זמן על ביתו של המתלונן פגע בתחושת הביטחון, של האדם המסוים בביתו שלו, ותרם לפגיעה בתחושת הציבור הרחב בביטחונו של כל אדם בביתו, נוכח התכנות של מעשים כאלה. מעבר לאמור, הנאשם הפר יחסי אמון של אורח ומארח. אמון הדדי זה, הוא תנאי למוסד האירוח, שהוא מוסד בסיסי ביותר בחברה האנושית בכלל מאז ימי קדם, במסורת המזרח תיכונית ובמדינה יהודית בפרט. מעילה באמון, בין על ידי אורח ובין על ידי מארח, מהווה פגיעה באמון הכללי בין אדם לחברו, ומהווה עוולה מוסרית וערכית ברורה, המחמירה את עוצמת המעשה כולו.

21. מבחינת הערכת הנסיבות, צודק הסנגור שאין מדובר בשוד מתוכנן מראש, הקשירה נעשתה בכלים מאולתרים, ומדובר במעשה ספונטאני המלמדת על פיזיות, יותר מאשר על מקצועיות. אני מסכים עם התובע כי ביצוע המעשה "לאור היום" מהווה נסיבה לחומרה. אכן, שוד ברחובה של עיר בצהרי היום מלמד על תעוזה מיוחדת, ומכאן סכנה מיוחדת שהיא נסיבה מחמירה. אולם, כאשר מדובר בפגיעה בתוך ביתו של אדם, דומני ששעות "בשכבך" חמורות משעות "בקומך", כבמקרה זה.

22. באירוע זה יש גם נסיבות לחומרה. מעבר לנסיבות שפורטו לעיל, אגב הערכים המוגנים, יש להניח כי המתלונן נבהל כהוגן, והאירוע ישאיר חותם בנפשו. ניתן לקבוע זאת מכוח חזקה כללית, למרות שלא שיתף פעולה עם עורכי תסקיר הנפגע. בהעדר תסקיר נפגע, צודק הסנגור שלא ניתן לקבוע נזקים רגשיים קונקרטיים, הניתנים לכימות, אך יש להניח כי הייתה פגיעה רגשית ממשית. אף הפגיעה הכלכלית היא פגיעה של ממש, לאדם מן היישוב, עת נגנבו ממנו שני סכינים וסכום של כ-4800 ₪ במזומן. אני מסכים גם עם התובע, שאורכו של האירוע, ההשפלה המיוחדת והאיום המוחשי ביותר, מבטאים גם מימד של אכזריות שיש לקחת בחשבון.

23. לעניין מדיניות הענישה הנוהגת עינתי בפסקי הדין המפורטים לעיל, אשר הוצגו על ידי ב"כ הצדדים. אף שיש במקרה דנן נסיבות מחמירות ייחודיות, יש בפסקי הדין שהציג התובע גם נסיבות מחמירות שאינן מתקיימות כאן, כגון תכנון, או היות המטרה בית עסק רגיש כחנות תכשיטים. המקרה שהתובע ראה כדומה מאוד, פרשת שאדי עומר חמורה יותר מהעניין דנן, במובן זה ששם הפגיעה בחירות התבטאה במעשה חטיפה, עם הרשעה בסעיף המתאים. הפסיקה שהציג הסנגור מתאימה מעט יותר למקרה דנן, אך לא ראיתי שם התייחסות מפורשת לשאלת המתחם, ולא שוכנעתי כי הנסיבות המחמירות במקרה שלנו מאפשרות מתחם נמוך, כהערכת הסנגור.

24. סיכומי של דבר, יש להעמיד את מתחם העונש הראוי למקרה זה על 30 - 66 חודשי מאסר בפועל.

שיקולים בתוך המתחם:

23. הסנגור בטעונו ביקש, בחצי פה, לשקול ענישה אינדיבידואלית, תוך חריגה לקולה ממתחם העונש הראוי. נוכח הנתונים שמסר שירות המבחן, ברי שלא מתקיימים התנאים הקבועים בסעיף 40ד לחוק העונשין.

מתברר שאין "שיקום" ואין "סיכוי של ממש שישתקם". אכן יש מעט "סימני שיקום", אך אלו אינם אלא בבחינת "סימני נפט", אותם יש לבחון בסקפטיות ראויה, עד אשר יוכח כי מדובר אכן בפוטנציאל של ממש, אשר בעל האינטרס צפוי להשקיע בו, ואשר ביום מן הימים צפוי לשאת פרי. הנאשם אמנם מבין את הבעייתיות בהתנהלותו, ואף הצליח להפחית מהאדולן אותו נוטל במעצר, עד כדי מסירת בדיקות נקיות. הנאשם אף השתדל לשלם את המזונות אותן חייב, ככל יכולתו. אולם, הנאשם סירב לתוכניות טיפול שהוצעו לו, אפילו במהלך מעצרו הנוכחי. לפיכך, בוודאי שאין היום אינדיקציה מספקת לשיקום, היכולה להצדיק חריגה לקולה מהמתחם.

24. לקולה, יש לקחת בחשבון כי הנאשם לקח אחריות על מעשיו, בהודיה מלאה וכנה, בפני בית המשפט ובפני שירות המבחן. הדבר יכול בעתיד לשמש בסיס אפשרי לשיקום. מעבר לכך, החיסכון בזמן שיפוטי, ובהוצאות של המדינה על קיום המשפט בכלל, מחייב התחשבות משמעותית בהודיה זו.

25. הסנגור ביקש ליתן משקל גם לנסיבות חייו של הנאשם, היינו לרקע בו גדל, קשיי ההתפתחות, נסיבותיו המשפחתיות והכלכליות ויתר הגורמים הסביבתיים אשר תרמו להגעת הנאשם אל המקום אליו הגיע. אכן, יש משקל מסוים לשיקולים אלה. אולם, כאשר מדובר במי שנשפט מספר פעמים, ובמי שנמסר לגביו כי הוצעו לו תוכניות שיקום, בעבר ובהווה, והוא סרב להושיט יד לקחתם, הדבר מפחית ממשקל נסיבות הרקע. כללית יאמר, שמשקלן נסיבות התפתחות והתבגרות קשות, הולך ופוחת, מתיק לתיק ומהרשעה להרשעה.

26. לחומרה, יש לקחת בחשבון כי לחובת הנאשם 4 הרשעות קודמות במגוון עבירות, בהן סמים, רכוש, הפרת הוראה חוקית, איומים ואלימות. הנאשם ריצה 3 עונשי מאסר בפועל, וביצע את המעשה נשוא תיקונו, למרות שהיו תלויים ועומדים נגדו שני מאסרים על תנאי. צודק התובע כי בהעדר שיקום ממשי, יש ליתן את מלוא המשקל לעבר פלילי זה.

27. שירות המבחן סבור שיש לשקול לחומרה את שיקול ה**הרתעה** האישית. אולם, לא מצאתי כי ההנמקת שירות המבחן בהקשר זה מפורטת דיה, על מנת לקבוע שיש בהחמרה בענישה כדי לשמש כלי יעיל להרתעה אינדיבידואלית. לפיכך, אין ליתן משקל רב לשיקול זה.

28. סיכומו של דבר, נוכח כל השיקולים, יש להטיל על הנאשם עונש שהוא במחצית העליונה של המתחם, אך נוכח ההודייה והשיקולים הנוספים לקולה, לא ראוי שהעונש יגיע לקרבת הגבול העליון של המתחם.

29. הסנגור ביקש להתחשב ביכולתיו הכלכליות של הנאשם בהערכת הפיצוי למתלונן. אולם, על פי הפסיקה, אין ליתן משקל ממשי לשיקול זה. הזכות לפיצוי נובעת ממידת הפגיעה בנפגע ולא מיכולת הפוגע לשלם (ע"פ 5761/05 מגדלאוי נ' מדינת ישראל, מיום 24.7.06).

30. כאמור, לחובתו של הנאשם שני מאסרים מותנים (ת"פ 48592-01-12, 3 חודשי מאסר למשך 3 שנים למען לא יעבור כל עבירה מסוג אלימות, ת"פ 22013-12-10, 12 חודשי מאסר למשך 3 שנים שלא יעבור כל עבירת אלימות מסוג פשע). הכלל הוא שיש לרצות עונשי מאסר מותנה במצטבר. אין בנסיבותיו של הנאשם כל שיקול להימנע מכך במקרה זה, למעט העובדה כי אחד מהמאסרים על תנאי ישן. לפיכך, המאסרים על תנאי יחפפו זה לזה, אך אין מקום להורות על חפיפה עם העונש המוטל כעת.

תוצאה

31. נוכח כל האמור, אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:

- א. **מאסר בפועל לתקופה של 50 חודש.**
- ב. אני **מפעיל את המאסרים על תנאי שנגזרו על הנאשם, מאסר בן 12 חודש, שנגזר בת"פ 22013-12-10, בבית משפט השלום בבאר שבע, ביום 27.4.11; וכן מאסר בן 3 חודשים שנגזר בתיק 48598-01-12, בבית משפט השלום בבאר שבע, ביום 23.4.13. המאסרים המותנים המופעלים ירוצו בחופף זה לזה, אך יצטברו לעונש המאסר המוטל היום. כך, שבסך הכול על הנאשם לרצות במסגרת גזר דין זה 62 חודשי מאסר בפועל, אשר יחושבו מיום מעצרו, 12.1.14.**
- ג. **12 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירות אלימות (לרבות אלימות כלפי רכוש ואיומים), מסוג פשע.**
- ד. **פיצוי למתלונן בסך של 15,000** אשר ישולם תוך 100 ימים מהיום. הפרקליטות תמסור את פרטי המתלונן למזכירות.

ניתן היום, כ"ו חשוון תשע"ה, 19 נובמבר 2014, בנוכחות הנאשם, סנגורו, והפרקליטה עו"ד קנטרוביץ.